

YÜCE KUR'ÂN'IN ÇAĞDAŞ TEFSİRİ (4)

(...dünden devam)

Öyle ise dinî eğitim veren okul ve Fakültelerimizdeki müfredat programları yeniden düzenlenmeli, Kur'ân'a ters ve yanlış olduğu açıkça anlaşılmış bulunan konular, yeni-den yazılmalı ve din, asıl temel kaynağı esas alınarak öğretil-melidir.

Böylece insanların elini, kolunu bağlayan, pek çok güzel şeyi harâm kılan, insanları yasaklarla çevreleyen gelenekçilerin biçimlendirdiği İslâm yerine, Kur'ân'ın anlattığı İslâm, ayân beyân ortaya konmalıdır.

Zaten ictihâd kapısının kapanmış olduğu yolundaki yay-gın kanı, İslâm hukukunun gelişmesini büyük ölçüde dondurmıştır.

1-3. Kur'ân Allah'ın Kelâmı, Meleğin Sözüdür

Bazı kelâmcılar, Enbiyâ: 73/2'nci âyette Zikr'i nitele-yen *muhdes* kelimesini, Kur'ân'ın sonradan var oldu-ğuna delîl saymışlardır. Bunlara karşı olan kelâmcılar da

"Eğer ortak koşanlardan biri güvence dileyip yanına gel-mek isterse onu yanına al ki Allah'ın kelâmını işitsin."

(

Tevbe: 9/6)

âyetinin bildirdiği gibi Kur'ân'ın, Allah'ın kelâmı oldu-ğunu, Allah'ın kelâmının da Allah'ın kadîm sıfatlarından olduğunu, Allah'ın zâtı gibi kadîm sıfatlarına sonradan olma ve yaratılma gibi sıfatlar atfedilemeyeceğini söylemiş-lerdir.

İşte Kur'ân'ın yaratılmış olup olmadığı sorunu, daha sonra Abbâsî halîfesi Me'mun zamanında yirmi yıl süren bir kargaşaya neden olmuştur. Bu yüzden birçok din uzma-nına baskı ve işkence yapılmıştır ki bunların başında Ahmed ibn Hanbel gelir.

Aslında bu sorun, daha genel bir sorunun dalıdır. Genel sorun, Allah'ın sıfatları üzerinde ehli-sünnet ile mu'tezile arasındaki görüş ayrılığıdır. Mu'tezileye göre Allah'ın sıfatları, zâtiyle aynıdır. Allah zatiyle âlimdir, zâtiyle kadirdir, zâtiyle konuşandır. Zâtından ayrı olarak ilim, kudret, kelâm vs. sıfatları yoktur. Allah'ın zâtı gibi kadîm sıfatları bulunduğunu söylemek, kadîm'in çoğalması sonucunu doğurur. Allah'ın çoğalması mümkün değildir.

Ehl-i Sünnete göre Allah'ın sıfatları zâtından ayrı değil-dir. Allah ilmiyle âlimdir, kudretiyle kadirdir, kelâ-mıyla konuşandır. Ehl-i Sünnet bu sözleriyle sıfatların çoğalmasıyla Kadîm Allah'ın çoğalmasından kaçınmak istemişlerdir. Çünkü onlar da mu'tezile gibi Allah'ın çoğal-masının mümkün olmadığı inancındadırlar.

Daha sonra bu temel görüş ayrılığı, Allah'ın kelâmı-nın, sıfatlarının ve Allah'ın kelâmı olan Kur'ân'ın mâhiyeti üzerindeki tartışmalara sıçramıştır. Ehl-i Sünnetten bir grup şöyle demiştir: Allah ezelî, kadîm ve zâtından ayrı olmayan bir kelâm ile konuşur. Kur'ân, Allah'ın zâtıyla kaim(beraber)dir, fakat okunan, dinlenen ve yazılan harfler, aslı ezelî, kadîm olan Kelâmın kendisi değil, temsili (sembolü)dür. Meselâ insanın kafasında dolaşan fikir başkadır, bu fikrin harflerle, seslerle okunup yazılan biçimi başkadır. İşte ezelî, kadîm Kur'ân, Allah'ın zatında bulunan düşünceleri, kelâmıdır. Soyut düşünceden ibaret olan Allah kelâmına *kavl* (söz) denemez. Kelâmın harflerle sahifelere yazılmış, okunan ve dinlenen şekli kadîm değil-dir, sonradan olan şeylerdir. Ezelî, kadîm olan kelâm, pey-gamberlere inen sözlerin medlûlû (kavramı)dır. Peygamber-lere inen sözler muhdes (sonradan var olmuş) ise de bunların medlûlû olan İlâhî Kelâm, kadîmdir.

(devamı yarın..)